

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobce: **V. P.**, narozený X,
bytem X,
zastoupený JUDr. Bedřichem Hájkem, advokátem,
sídlem Boženy Němcové 70, 432 01 Kadaň,

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Všehrdy**,
sídlem Všehrdy 26, 430 01 Všehrdy,

o žalobě proti rozhodnutí ředitele Věznice Všehrdy ze dne 28. 7. 2020, č. j. VS-29079/ČJ-2020-801732, o stížnosti žalobce proti rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu Věznice Všehrdy ze dne 22. 7. 2020, č. j. VS-29079/ČJ-2020-801732,

takto:

I. Rozhodnutí ředitele Věznice Všehrdy ze dne 28. 7. 2020, č. j. VS-29079/ČJ-2020-801732, o stížnosti žalobce proti rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu Věznice Všehrdy ze dne 22. 7. 2020, č. j. VS-29079/ČJ-2020-801732, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 9 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí ředitele Věznice Všehrdy (dále jen „ředitel věznice“) ze dne 28. 7. 2020, č. j. VS-29079/ČJ-2020-801732, jímž byla zamítnuta jeho stížnost proti rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 22. 7. 2020, č. j. VS-29079/ČJ-2020-801732. Tímto rozhodnutím správní orgán prvního stupně podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“), uložil žalobci kázeňský trest celodenní umístění do uzavřeného oddělení na dvacet dnů, a to za porušení povinnosti stanovené v § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu, neboť se žalobce nejdříve vyhýbal provedení vyšetření na zjištění, zda užil návykovou látku, a následně se po řádném a opakovaném poučení odmítl dne 7. 11. 2019 ve 14:05 hodin podrobit odbornému lékařskému vyšetření ve společnosti Krajská zdravotní, a. s. – Nemocnice Most, o. z., urologické oddělení, (dále jen „Nemocnice Most“), což bylo posouzeno jako porušení zákazu konzumovat návykové látky, které by svým množstvím nebo povahou mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek anebo poškodit zdraví.
2. Konkrétní jednání, za která byl žalobci uložen kázeňský trest, byla popsána tak, že po předvedení dne 6. 11. 2019 ve 13:00 hodin na zdravotní středisko Věznice Všehrdy k provedení orientačního toxikologického vyšetření jeho moči na přítomnost či vyloučení zakázaných látek v moči žalobce tvrdil, že nemůže moč dát, protože mu to nejde. Po následném umístění na celu č. 15 v prostoru uzavřeného oddělení, kdy tento stav trval do 7. 11. 2019 do 2:52 hodin, bylo službu konajícím dozorcem zjištěno, že žalobce má pod postelí, kde ležel, louži, přičemž toto žalobce vysvětlil tak, že se asi počůral, ačkoli z výpovědí zaměstnanců věznice a z kamerového záznamu v cele č. 15, která snímá a nahrává pouze při pohybu uvnitř cely, je zřejmé, že dne 7. 11. 2019 v době od 00:06 hodin do 3:00 hodin žalobce nespál, tudíž se pod postel vymočil úmyslně, aby nemohl dát vzorek moči ke kontrolnímu toxikologickému vyšetření. Tohoto jednání se žalobce dopustil i přes poučení osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, které dobrovolně a bez nátlaku podepsal dne 6. 11. 2019, a přes následné slovní a opakované poučení ze strany zaměstnanců věznice, že je povinen dát vzorek moči k provedení toxikologického vyšetření. Vzorek moči k provedení toxikologického vyšetření nedal žalobce, i když opakovaně užil WC cely č. 15 uzavřeného oddělení, což je doložitelné z kamerového záznamu.
3. Dále se přestupkového jednání žalobce dopustil tím, že i přes řádné a opakované poučení prováděné zaměstnanci Věznice Všehrdy v průběhu dne 6. a 7. 11. 2019 o následcích odmítnutí podrobení se odbornému lékařskému vyšetření v Nemocnici Most i následném poučení dne 7. 11. 2019 lékařem urologického oddělení Nemocnice Most po provedení eskorty z Věznice Všehrdy dne 7. 11. 2019 ve 13:00 hodin do Nemocnice Most za účelem podrobení se odbornému lékařskému vyšetření (tzv. cévkování), jemuž předcházelo SONO vyšetření se zjištěním dostatečného množství moči v močovém měchýři žalobce na provedení odborného lékařského vyšetření (tzv. cévkování), se na urologickém oddělení Nemocnice Most dne 7. 11. 2019 ve 14:05 hodin žalobce odmítl tomuto odbornému lékařskému vyšetření podrobit.

Žaloba

4. V žalobě žalobce namítal, že ačkoli se na kázeňské řízení zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), nevztahuje, mělo by se postupovat dle jeho názoru při doručování obdobně, jak uvedeno v § 34 odst. 2 správního řádu, tedy že se písemnosti doručují především zástupci, aby zastoupený mohl učinit poradu se zmocněncem před tím, než mu začne běžet lhůta pro podání opravného prostředku. Poukázal především na procesní vadu, která dle jeho názoru spočívá v tom, že jeho právní zástupce byl vyrozuměn o rozhodnutí o uložení kázeňského trestu žalobci až po tom, kdy rozhodnutí obdržel nejdříve žalobce. Aby tak žalobce dodržel třídní lhůtu, která je pro podání stížnosti proti rozhodnutí o uložení kárného trestu odsouzenému stanovena, musel podat stížnost, aniž se mohl s právním zástupcem poradit.
5. Zdůraznil, že po dobu výkonu trestu odnětí svobody nikdy nedostal kázeňský trest, vždy vzorně plnil stanovený program zacházení. Zdůraznil, že uložený trest dle § 46 odst. 3 písm. g) zákona o výkonu trestu je jedním z nejpřísnějších trestů, kterým může věznice odsouzeného potrestat. Uložením takového trestu byly dle žalobce porušeny zásady ukládání kázeňských trestů, dle kterých musí být při udělování odměn a ukládání trestů respektovány pedagogické zásady, jejichž aplikace posiluje výchovný účinek udělené odměny nebo uloženého kázeňského trestu, a to zejména zásady individualizace, přiměřenosti, stupňování, důslednosti a spravedlivosti. Konstatoval, že uložený kázeňský trest lze proto považovat za nepřiměřeně přísný.

Vyjádření žalované k žalobě

6. Žalovaná k výzvě soudu předložila správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhla její zamítnutí pro nedůvodnost. Konstatovala, že poté, co žalobce dne 5. 2. 2020 předal plnou moc pro jeho právního zástupce, byly všechny úkony kázeňského řízení prováděny vždy po vyrozumění obhájce a zpravidla vždy za jeho přítomnosti. Uvedla, že žalobce byl dne 22. 7. 2020 ústně seznámen s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně s tím, že rozhodnutí bude zasláno jeho právnímu zástupci a teprve až po jeho doručení začne běžet lhůta k podání stížnosti. Poznamenala, že při ústním seznámení s rozhodnutím žalobce trval na tom, že podá ihned stížnost. Právnímu zástupci žalobce bylo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně odesláno poštou spolu se stížností, kterou žalobce podal dne 24. 7. 2020. Uvedla, že dne 22. 7. 2020 v 10:53 hodin žalobce volal z volně přístupného telefonního automatu svému právnímu zástupci. Žalovaná byla přesvědčena, že bylo postupováno tak, aby nebylo porušeno právo žalobce a jeho právního zástupce.
7. Zdůraznila, že v případě žalobce se jednalo o závažné přestupkové jednání, při kterém se chtěl žalobce opakovaně vědomě vyhnout provedení orientačního vyšetření moči a následně provedení odborného vyšetření tím, že se nejdříve vymočil pod postel na cele, a pak tvrdil, že o tom nevěděl. Poukázala na to, že žalobce následně odmítl provedení odborného vyšetření v nemocnici, i když byl o následcích řádně poučen a sám tvrdil, že se možná sám vymočil až na urologii. Byla přesvědčena o tom, že žalobci uložený kázeňský trest je vzhledem k okolnostem, za kterých byl spáchán, a jeho závažnosti, přiměřený. Zmínila, že odsouzení jsou poučeni o tom, že se mají chovat tak, aby nenarušovali výkon trestu ve věznici, přičemž požití návykové látky je hrubé porušení těchto povinností během výkonu trestu. Navíc manipulace s takovou látkou mezi odsouzenými představuje vysoké riziko poškození zdraví, ohrožení bezpečnosti a pořádku ve věznici, a proto zákon o výkonu trestu stanoví pouze horní sazbu při ukládání kázeňských trestů s tím, že Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

posouzení míry závažnosti spáchaného přestupku, která je v případě positivity na návykovou látku opravdu vysoká, je na zvážení zaměstnance s kázeňskou pravomocí, k jaké hranici se při ukládání trestu přikloní.

Posouzení věci soudem

8. Napadené rozhodnutí ředitele věznice soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
9. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Soud se nejprve zabýval námitkou týkající se přiměřenosti uložení kázeňského trestu. Soud připomíná, že žalobci byl podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona o výkonu trestu uložen kázeňský trest spočívající v celodenním umístění do uzavřeného oddělení na dvacet dnů.
11. Podle § 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu je kázeňským přestupkem zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu. Podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona o výkonu trestu je kázeňským trestem celodenní umístění do uzavřeného oddílu až na 20 dnů.
12. Dle § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu kázeňský trest lze uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného. Před uložením kázeňského trestu musí být odsouzenému umožněno, aby se vyjádřil ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a důkazům o nich. Může uvádět okolnosti, které jeho vinu vyvracejí nebo zmírňují a na podporu svých tvrzení navrhopat provedení dalších důkazů sloužících k jeho obhajobě.
13. Podle § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu platí, že uložený kázeňský trest musí být úměrný závažnosti spáchaného kázeňského přestupku a musí být v souladu se zájmem na dosažení účelu trestu.
14. Podle § 58 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), v řízení o kázeňském přestupku je důkazním prostředkem vše, co může přispět k objasnění skutku, zejména vlastní zjištění zaměstnance Vězeňské služby, výpovědi odsouzených a jiných osob, věci, listiny a ohledání. Důkazy musí být označeny konkrétně, a to takovým způsobem, aby je bylo možno prověřit. Jsou-li důkazním prostředkem výpovědi svědků, uvede se stručný obsah jejich výpovědí s jejich vlastnoručním podpisem. Doznání odsouzeného nezabavuje příslušného zaměstnance Vězeňské služby povinnosti přezkoumat a dostupnými prostředky prověřit všechny okolnosti skutku.

15. Dle § 58 odst. 5 řádu lze kázeňský trest uložit, je-li vina odsouzeného prokázána. Při rozhodování o uložení kázeňského trestu je zaměstnanec Vězeňské služby povinen přihlédnout zejména k závažnosti kázeňského přestupku a okolnostem, za nichž byl spáchán, jakož i k dosavadnímu chování odsouzeného. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se vydává písemně a musí kromě výroku a odůvodnění obsahovat i poučení o oprávněm prostředku.
16. Soud konstatuje, že k meritornímu přezkumu může soud přistoupit pouze v případě rozhodnutí, které je mimo jiné srozumitelné a dostatečně odůvodněné. Základním předpokladem poskytnutí efektivní soudní ochrany právům účastníků řízení je právě existence řádného odůvodnění všech částí výroku rozhodnutí správního orgánu. Pouze za těchto podmínek mohou účastníci řízení řádně formulovat své výhrady proti rozhodnutí správního orgánu (tzv. žalobní body). Neobsahuje-li odůvodnění rozhodnutí uvedené náležitosti, je tím účastníkům řízení znemožněno, aby formulovali konkrétní meritorní žalobní námitky.
17. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že „[z] odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109).
18. Jak přitom dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 2. 2015, č. j. 5 As 89/2014-25, „[d]ruh a výměra trestu za kázeňský přestupek podle zákona o výkonu trestu musí být dostatečně konkrétně odůvodněna z hlediska kritérií stanovených v § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu, resp. § 58 odst. 5 řádu výkonu trestu, tj. zejména s ohledem na závažnost kázeňského přestupku, okolnosti, za kterých byl spáchán a dosavadní chování odsouzeného.“
19. V odůvodnění rozhodnutí správního orgánu prvního stupně je na listu č. 14 a jeho straně 2 k odůvodnění výše kázeňského trestu uvedeno následující: „*Při mém rozhodování o výši a druhu trestu jsem vycházel ze zjištěných skutečností, dále jsem přihlédl k závažnosti jednání odsouzeného, včetně okolností, za kterých ke skutku došlo, osobě pachatele, ale i k tomu, že se odsouzený k přestupkovému jednání nepřiznal. Na základě uvedeného jsem se rozhodl uložit odsouzenému Vladimírovi Pavlovskému kázeňský trest: celodenní umístění do uzavřeného oddílu na 20 dnů nepodmíněně podle ustanovení § 46 odst. 3 písm. g) zákona o výkonu trestu, tak jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí. Tento kázeňský trest považuji vzhledem k závažnosti jednání, osobě pachatele a též z výchovného hlediska jako přiměřený a dostačující.*“ V napadeném rozhodnutí se ředitel věznice druhem a výší uloženého kázeňského trestu a jejím odůvodněním výslovně nezabýval.
20. Z citovaného odůvodnění prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že správní orgán prvního stupně toliko konstatoval, že přihlédl k závažnosti jednání žalobce, aniž by však zmínil, jak toto kritérium vyhodnotil ve vztahu k případu žalobce, jak se uvedená závažnost promítla do druhu a uložené výše trestu a z jakého důvodu přistoupil právě k uložení nejvyšší možné výměry kázeňského trestu podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona o výkonu trestu. Dále správní orgán prvního stupně prakticky pouze vyjmenoval kritéria stanovená v § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu a § 58 odst. 5 řádu, podle nichž při stanovení výměry kázeňského trestu postupoval. Správní orgán prvního stupně v jeho rozhodnutí pouze obecně uvedl, že

uložený kázeňský trest je úměrný závažnosti spáchaného přestupku, osobě žalobce a je v souladu s účelem výkonu trestu. Za dané situace je tedy odůvodnění rozhodnutí správních orgánů s ohledem na typovou závažnost kázeňského přestupku a druh a výši uloženého kázeňského trestu, který patří mezi nejprísnejší tresty uvedené v zákoně o výkonu trestu, nedostačující. Z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů totiž nejsou zřejmé konkrétní okolnosti případu, které vedly správní orgány k uložení celodenního umístění do uzavřeného oddělení na dvacet dnů. Správní úvahu správního orgánu prvního stupně, na základě které by soud mohl hodnotit, zda závěr o přiměřenosti uloženého kázeňského trestu ob stojí, tak není možné v tomto ohledu podrobit přezkumu. Jelikož ředitel věznice tuto vadu v žalobou napadeném rozhodnutí nenapravil a naopak postup správního orgánu prvního stupně aproboval, jsou rozhodnutí správních orgánů ve vztahu k druhu a výši uloženého kázeňského trestu nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

21. Soud podotýká, že žalobce výslovně nenamítal nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů stran důvodů vedoucích k uložení celodenního umístění žalobce do uzavřeného oddělení na dvacet dnů, ale toliko zjevnou nepřiměřenost uloženého trestu. Soud však pro absenci důvodů, které vedly správní orgány k uložení uvedeného druhu a výši kázeňského trestu, nebyl schopen posoudit důvodnost žalobních námitek o nepřiměřenosti uloženého kázeňského trestu. Zjištěná nepřezkoumatelnost tak soudu bránila ve věcném posouzení předmětné žalobní námitky. Soud v této souvislosti odkazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, čj. 2 As 34/2006-73, publ. pod č. 1546/2008 Sb. NSS, podle něhož nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu je vadou, k níž soudy přihlížejí ex offo, nelze-li posoudit důvodnost žalobních námitek.
22. S ohledem na zjištěnou nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů bylo bezpředmětné zabývat se dalšími námitkami žalobce.
23. Soud uzavírá, že žalobu shledal důvodnou a napadené rozhodnutí ředitele věznice podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro vadu řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti rozhodnutí zrušil. Zároveň soud podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalované k dalšímu řízení, v němž je ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána výše uvedenými závěry soudu. Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně soud nezrušil, neboť zjištěnou vadu lze odstranit v řízení o stížnosti.
24. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, přestože žalobce na jednání trval, neboť žalobou napadené rozhodnutí bylo zrušeno dle § 76 odst. 1 s. ř. s. a v takovém případě právní úprava připouští rozhodnutí ve věci bez nařízení jednání.
25. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalované zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení o žalobě v celkové výši 9 800 Kč. Náhrada se skládá ze zaplaceného soudního poplatku 3 000 Kč, z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právního zástupce žalobce po 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů [převzetí a příprava zastoupení – § 11 odst. 1 písm. a), podání žaloby – § 11 odst. 1 písm. d)] a z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta [dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu].

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 10. srpna 2022

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v. r.
předseda senátu